

VOERENS BLAEDSJE

België – Belgique

PB 3790

12/3795

Nr. 88 — oktober, november, december 2025

Heem en Natuur Voeren

Think Pink

Pinkstermaandag deden Lizzy en ik mee met de 10 km Pinksterloop in Moelingen, georganiseerd door de Jeugdraad. Daartoe aangezet met de info dat het een wandeling betrof. Lopen is Vlaams voor rennen dus leefden we al jaren in de veronderstelling dat het om te rennen was! En dat is dus niks voor ons. Toen we dit bij de inschrijftafel vertelden zeiden ze: 'Je mag ook rennen hoor!' Dus heel slim om het Pinksterloop te noemen en niet Pinksterwandeling of Pinksterrun (in goed Nederlands dan maar weer). Achteraf valt tegelijk mijn frank en kwartje: het goede doel is geld inzamelen voor de Think Pink actie tegen borstkanker. Nu begrijp ik waarom het op PINKstermaandag gehouden wordt.

Het was een aangename wandeling met mooie vergezichten over het Maasdal en 's-Gravenvoeren. We kwamen ook door het plukbos in Mesch. Het bos werd in 2002 door de stichting Limburgs Landschap aangeplant ter versterking van de natuur in deze omgeving. Bij de bosaanleg is gekozen voor soorten met eetbare vruchten zoals tamme kastanje, walnoot en hazelaar. Tijdens het najaar mogen alle bezoekers de vruchten plukken of rapen.

De wandeling eindigde terug in Moelingen door de pas aangelegde Dorpsweide met petanquebaan, hondenloopweide, insectenhotel, wip en trampoline en aanplant van oude fruitrassen zoals mispel en kweepeer. Tevens is er de Vredesbank neergezet die eerst langs de Voerenstraat aan het begin van Moelingen stond. Omdat er op de voormalige bouwgrond vlak naast de rivier de Berwijn niet meer gebouwd kan worden door het overstromingsrisico, heeft de gemeente de grond gekocht. De inwoners hebben de weide zelf ingericht. Er staat ook een kunstwerk dat de samenhangigheid en de veerkracht van de inwoners symboliseert.

vervolg op pagina 717

- 711 Partners in grensregio Maas-Rijn bundelen krachten tegen overstromingen en droogte
- 712 De sprookjeszwam
- 713 Een Romeins grafveldje op de grens tussen Moelingen en Eijsden
- 714 Insectenzomer 2025
Essentaksterfte
- 715 Nieuw in ons archief
- 716 Zomerexcursies
- 717 Gezien – een boek van Henk Groenewegen
Uitnodiging: praatcafé op 1 december 2025

Het Voerens Blaedsje is het kwartaalbericht van **Heem en Natuur Voeren**.

Secretariaat: secr@heemennatuurvoeren.be

<https://heemennatuurvoeren.be>

IBAN: BE10 7353 5203 4004 BIC: KREDBEBB

Samenstelling en eindredactie: Rik Palmans, Sint-Pieterstraat 7, 3792 Sint-Pieters-Voeren, rik@heemennatuurvoeren.be

Aan dit Blaedsje werkten mee: Joep Buysen, Hanne Mengels, Rik Palmans, Rita Plattau, Guido Sweron, Jos Tuerlinckx, Jettie de Wal.

Afgiftekantoor 3790 Voeren, Erkenningsnummer P 303632

Verantwoordelijke uitgever: Rita Plattau, Ketten 13, 3798 's-Gravenvoeren

Voor € 15,- ben je een jaar lang lid!

Partners in grensregio Maas-Rijn bundelen krachten tegen overstromingen en droogte

De gevolgen van extreme regenval en droogte stoppen niet bij landsgrenzen. Daarom bundelen negen partners uit België, Nederland en Duitsland de krachten in het nieuwe Interreg Maas-Rijn-project SPONGE, dat op 1 oktober 2025 officieel van start gaat. Het doel: de sponswerking van het landschap herstellen zodat regenwater wordt vastgehouden, vertraagd en gefilterd, en de regio beter bestand is tegen overstromingen én droogte.

De waterbom van juli 2021 liet diepe sporen na in de grensregio Maas-Rijn: 238 dodelijke slachtoffers en naar schatting 38 miljard euro aan schade. Tegelijk neemt het risico op langdurige droogte toe. De natuurlijke bufferende werking van het landschap – ooit verzekerd door bossen, valleien, graslanden en natte zones – is door ontbossing, bebouwing en drainage sterk verminderd. In combinatie met de toenemende gevolgen van klimaatverandering vergroot dit de kans op wateroverlast én waterschaarste.

Sterke coalitie voor klimaatweerbaar landschap

Via **SPONGE** wil landschapspark Grenzeloos Bocageland in samenwerking met het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren en de betrokken gemeenten Voeren, Dalhem, Aubel en Plombières, het gebrek aan maatregelen stroomopwaarts aanpakken door zowel belanghebbenden die zelf niet door overstromingen worden getroffen als getroffen zelf, te betrekken in een participatief proces in de stroomgebieden van de Berwijn, Voer en de Geul. Door het versterken van de solidariteit, van aan de bron tot monding en van heuvel tot dal willen het landschapspark en regionaal landschap draagvlak creëren voor collectieve actie.

‘Met SPONGE versterken we niet alleen de waterveiligheid, maar ook de samenwerking en verbondenheid tussen dorpen, gemeenten en landen,’ zegt Ann-Sophie Debergh, coördinator van het landschapspark Grenzeloos Bocageland. ‘Het landschap is onze bondgenoot in de strijd tegen klimaatverandering.’

SPONGE wordt uitgevoerd door een sterke coalitie: Landschapspark Grenzeloos Bocageland, WWF Nederland, Drielandenpark, Provincie Nederlands Limburg en de gemeenten Voeren, Dalhem, Plombières, Raeren, Valkenburg aan de Geul en Welkenraedt.

Met tien demonstratieacties, drie participatieve actieplannen en wetenschappelijke onderbouwing via overstromings- en impactmodellen wil de coalitie de weg vrijmaken voor groot-schalige toepassing van natuurgebaseerde maatregelen.

De kern van het project is **solidariteit**: ook wie zelf geen overstromingsrisico loopt, wordt betrokken bij oplossingen die de hele regio beschermen.

SPONGE wil het natuurlijk bufferend vermogen van het landschap herstellen met natuurgebaseerde oplossingen en een grensoverschrijdende samenwerking. Het driejarige project, met een totaalbudget van 6,5 miljoen euro en steun van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling via Interreg Maas-Rijn, zet in op onder meer de aanplant van heggen en bomen, het herstel van graslanden en poelen, de aanleg van greppel- en drempelstructuren, strategische waterbekkens die water bufferen volgens natuurlijke principes. Daarvoor werkt ze aan een vouchersysteem voor boeren, landeigenaren en kmo's om zelf maatregelen uit te voeren

Ze plant ook een ‘rivierwandeling’, die burgers en beleidsmakers sensibiliseert over het belang van een natuurlijke aanpak.

Maatregelen die gebaseerd zijn op natuurlijke principes werken beter dan de traditionele technische maatregelen om regenwater te vertragen, te infiltreren en op te vangen. Bovendien zorgen zo ook nog eens voor positieve effecten op mens en biodiversiteit.

Meer informatie:

Ann-Sophie Debergh | Coördinator Landschapspark Grenzeloos Bocageland | Ann-Sophie@bocageland-paysdubocage.org.

De sprookjeszwam

Een herfstwandeling, in de omgeving van berk of den, zal je zeker en vast al eens een ontmoeting opgeleverd hebben met de alom gekende vliegenzwam. Je kan er ook maar moeilijk naast kijken. Zijn opvallende hoed, rood met witte stippen, staat als een baken te schitteren in het donkere herfstbos. Soms alleen, maar meestal met een groep vriendjes, lokt hij ons naar zijn geheime plekjes in het stille bos.

Zo gebeurde het ook met Roodkapje. Luister maar even naar volgend verhaaltje, 'zeer vrij' vertaald naar een sprookje van Annelies Umlauf-Lamatsch, Oostenrijk 1895-1962.

Roodkapje en haar grootmoe woonden beiden in een bos, groter dan ons ganse land. Vele bewoners vonden hier hun thuis, waaronder enkele zeer opmerkelijke gasten. Zoals de boze heks bijvoorbeeld. Met haar pokdalig gezicht, lange neus met typische heksenbobbels en wat stekelige varkensharen op haar vooruitstekende kin, struint zij dagelijks tussen eik en beuk door het woud. Daar ziet ze dan Roodkapje passeren, op weg naar grootmoe, en telkens begint haar bloed te koken van woede en jaloezie. Waarom kan zij toch ook niet zo'n mooi en jeugdig uiterlijk hebben als dit vrolijke meisje? Ze wil en zal dit beeld niet meer ontmoeten in het bos. Roodkapje moet verdwijnen. Met haar alom geduchte toverkunsten zal ze dit karweitje eens klaren. Met een gepaste toverspreuk laat zij de bosbodem naast het bospad volgroeien met lekker eekhoornbrood. Roodkapje kan aan de verleiding niet weerstaan en begint te plukken, een cadeautje voor omoe natuurlijk. Maar zij heeft helemaal niet in de gaten dat ze verder en verder afdwaalt in het donkere sinistere bos, recht naar de woonplaats van die andere gevaarlijke bewoner.

De hongerige wolf ziet het lekkere hapje al naderen. Het kwijlt druipt uit zijn stinkende opengesperde muil. Door de invallende duisternis ziet ons lieve kind het gevaar pas op het laatste nippertje. Zo snel haar jonge beentjes kunnen vlucht zij over rots en beek, tussen struik en boom, maar ze is de weg volledig kwijt. Tot overmaat van ramp begint het dan ook nog eens te sneeuwen. Binnen de kortste keren is haar rode mutsje versierd met witte sterretjes.

Daar in de verte bewegen enkele lichtpuntjes. Het zijn de lantaarntjes van de kabouters die op weg zijn naar hun nachtelijk onderhoudswerk in het bos. Help, help, roept het angstige kind, maar wat kunnen zeven mini ventjes doen tegen een uitgehongerde wolf?

Kabouter Pienter, ooit nog in de leer bij de grote Merlijn wist raad. Met een oude toverspreuk veranderde hij het hulpeloze meisje in een wondermooie paddestoel, rood met

witte stippen.

De wolf, het spoor nu volledig bijster, kon niet anders dan met een grommende maag huiswaarts keren. En zo werd dus de eerste vliegenzwam geboren. Romantisch folklore ten top, niet waar?

Maar ons Roodkapje nu. Zou ze wel echt blij zijn met haar nieuwe bestaan? Het blijft een open vraag. Maar haar dankbaarheid jegens de kabouters wou ze toch wel tonen. Bij elke regenbui krult ze de randen van haar hoedje naar boven, om regenwater op te vangen in het ontstane kommetje. De kabouters die er passeren mogen dan dit hemels drankje nuttigen uit het rode hoedje, waardoor zij 's nachts wonderde dromen kunnen beleven. Doe dit wel nooit als gewone sterveling, want één slokje teveel kan nare gevolgen hebben. Een gewone sloot lijkt dan op een gapende ravijn, een bordje soep wordt een woelige zee en een takje op de weg lijkt een gevallen boom. Ja, het is straf spul wat Roodkapje in haar hoedje heeft opgeslagen.

En nog iets, drink zeker nooit uit een hoedje naast de weg, waar hondjes worden buiten gelaten. Je weet maar nooit waar Fifi zijn pootje heeft opgelicht.

Jos Tuerlinckx

Een Romeins grafveldje op de grens tussen Moelingen en Eijsden

In *Publications de la Société Historique et Archéologique dans le Limbourg, Tome CXVI-CXVII*, 1980-1981 kunnen wij op blz. 48-50 het volgende lezen:

'Reeds in 1973 werd bij de aanleg van de autosnelweg ter hoogte van Eijsden, door Guido Sweron uit Sint-Martens-Voeren (België) een Romeins grafveldje ontdekt. Ondanks de weinig gunstige omstandigheden konden door de vinder een aantal graven geborgen worden. Na een melding werden deze in oktober 1978 nader bekeken. Op één na bleken de verschillende grafinventarissen helaas niet meer te reconstrueren. Dit graf bevatte volgende stukken:

- een complete gladwandige beker met strakke wand, vorm ongeveer Stuart 1963, type 3.
- een deel van een wrijfschaal, Brunsting 1937, type 36
- een drietal fragmenten van een gladwandige kruik (Stuart 1963, type 102?);

Het grafveldje leverde verder de volgende voorwerpen op:

- een complete kom van terra sigillata, type Drag. 27 met onleesbaar stempel;
- drie borden van terra sigillata, eenmaal type Drag. 18 en tweemaal type Drag.18/31 (waarvan een compleet doch onleesbaar stempel);
- een deel van een terra sigillata bakje type Drag. 33;
- een complete gladwandige kruik Brunsting 1937, type 17;
- een compleet ruwwandig bord Stuart 1963, type 218;
- een beker van grijze terra nigra, Holwerda 1941, vorm 65, eveneens compleet;
- een complete geverniste beker, verwant met de zgn. 'Doppelbecher', datering: Romeins, IB-IIa.'

Een terugblik bij de vondst

Wij zijn in het jaar 1973 en er wordt druk gewerkt aan de autosnelweg Luik Maastricht.

Mijn schoonvader, Emiel Haveneers uit Houthalen, gepensioneerd mijnwerker, assisteert een landmeter bij de aanleg van die weg. Op dat ogenblik wordt er met de grote middelen een afwateringskanaal gegraven. Uit pure nieuwsgierigheid neemt hij 's avonds een paar scherven van dat aardewerk mee naar huis en vertelt mij dat hij denkt dat het restanten zijn van drinkbakjes voor een duiventil. Niet dat ik veel kennis kon inbrengen ter zake, maar mij leken sommige stukjes van een veel oudere datum.

Nu waren op 6 oktober 1973 Egyptische en Syrische strijdkrachten Israël binnengevallen en dat was het begin van de drie weken durende Jom Kipoer-oorlog, met een zware oliecrisis tot gevolg: de Arabische OPEC-leden stelden een olieboycot in tegen landen die aan de kant van Israël stonden. Gevolg: om olie te besparen werden autoloze zondagen ingevoerd.

Van die verkeerssluwte maakte ik gebruik om eens te gaan snuffelen op de plek die mijn schoonvader mij had aangewezen. Met een plastic bak, truweeltje en een paar breinaalden ging ik op zoek en vond vrij vlug een plek waar ik in de wand van de afwateringssleuf scherven zag

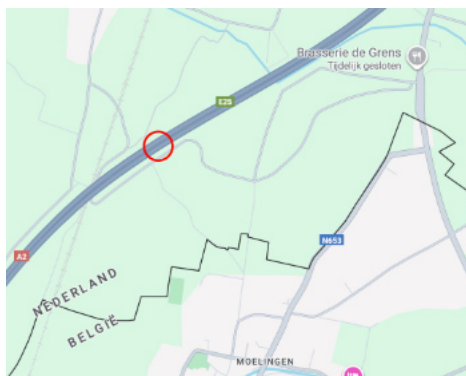
steken van aardewerk dat door de graafmachine was afgesneden.

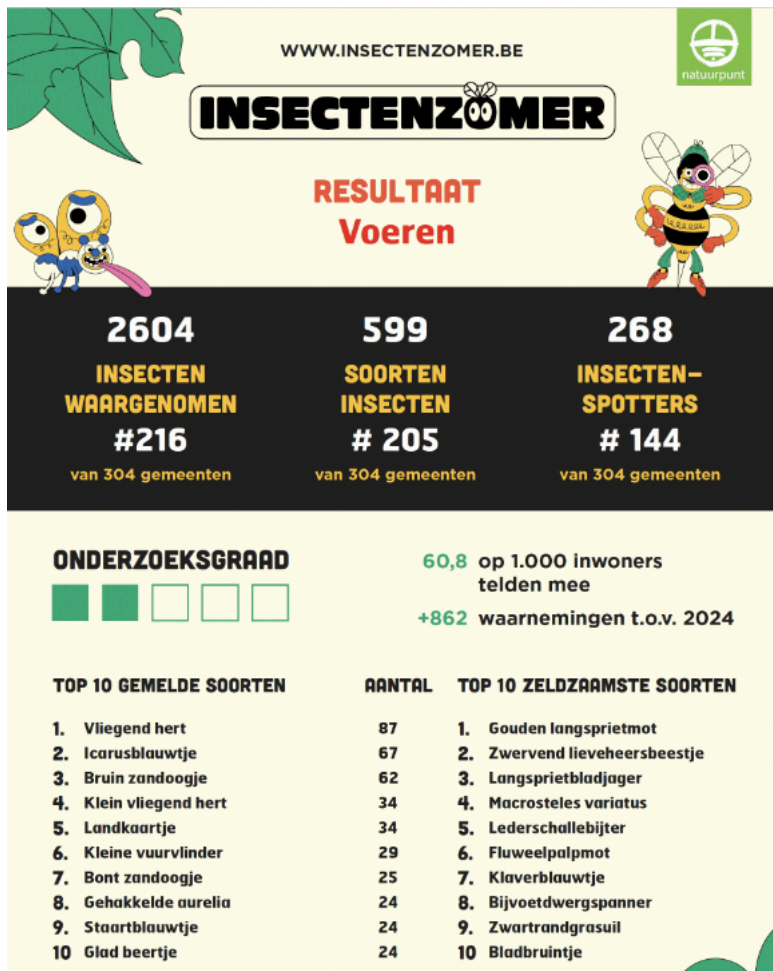
Aanvankelijk voelde ik me erg teleurgesteld vermits ik enkel wat scherven uit de leemwand kon peuten. Met de breinaalden begon ik daarop in de wand te prikken in de hoop op meer materiaal te stoten en... dat lukte. Ik stootte duidelijk op iets hards maar moest voorzichtig blijven om mogelijk niets te beschadigen. Zo situeerde ik een prachtige kruik, een beker en enkele terra-cottaschaaltjes. De kruik maakte ik in een grote klomp leem vrij en nam haar zo mee naar huis. Daar spoelde ik de leem laagje na laagje af.

Omdat er de volgende dag terug werd gewerkt en ik zelf naar school moest, wachtte ik met het vervolg van mijn opgraving tot het volgende weekend... Dat was natuurlijk fout want zo'n infrastructuurwerken worden niet stilgelegd voor wat potscherven. Trouwens, toen ik het wat later telefonisch meldde aan het Gallo-Romeins museum in Maastricht en Tongeren kreeg ik daar in eerste instantie te horen 'dat de kelders vol lagen van dergelijk materiaal' en 'dat zo'n grafresten het best bewaard konden blijven door de grond niet verder aan te roeren. Alles wat boven de grond werd gehaald was op termijn 'ten dode' opgeschreven.

Achteraf werd mijn verzameling grafresten door het Gallo-Romeins museum in Maastricht opgehaald voor registratie en beschrijving en daarna aan mij terugbezorgd. De vondsten zouden volgens onderzoekers dateren van rond 180 na Chr.

Guido Sweron

Zoals elk jaar organiseerde Natuurpunt ook afgelopen zomer de actie 'Niet meppen maar appen': maak foto's van de insecten die je ziet en registreer ze in waarnemingen.be. Al die gegevens vormen een enorme databank waar onderzoekers informatie over de 'stand van zaken' van onze natuur uit kunnen afleiden.

Net als de vorige jaren blijkt in 2025 in de Voerstreek het Vliegend hert het meest gefotografeerde insect te zijn. Dat is te danken aan een combinatie van factoren: het is een spectaculair dier – het grootste insect van ons land – maar bovendien laat het zich ook makkelijk benaderen. Als je er eentje ziet neerstrijken – vaak hoor je ze eerder al want ze maken een duidelijk hoorbaar bromgeluid tijdens het vliegen – kun je er rustig foto's van maken. Met vlinders of bijen is dat meestal niet zo makkelijk.

Aan de bovenstaande lijst te zien is dat duidelijk toch heel vaak gelukt: acht van de vaakst gefotografeerde insecten zijn vlinders. Opvallend daarentegen is de afwezigheid van hommels en bijen.

Waren er daar dit jaar inderdaad minder van? Dat is alleszins mijn eigen indruk. Mogen we de Aziatische hoornaar daar de schuld van geven? Die lijkt intussen wel alomtegenwoordig te zijn. Voor heel Vlaanderen was het het meest gespotte insect. Wellicht is in de media ook nooit zoveel aandacht besteed aan één bepaalde soort als aan deze 'bijenmoordenaar'. Over de invloed van de Aziatische hoornaar op onze inheemse insectenpopulaties zal de komende jaren nog heel veel geschreven en gesproken worden.

Rik Palmans

Essentaksterfte

Eens je er begint op te letten, zie je ze overal: dode of stervende essen. De es, hier in Voeren een van de meest algemene inheemse boomsoorten, heeft het zwaar te verduren. Ze zijn het slachtoffer van de essentaksterfte, een schimmelinfectie (door vals essenvlieskelkje) die zo'n vijftien jaar geleden vanuit Oost-Azië in West-Europa is geraakt. Wind of insecten als de essenprachtkever kunnen sporen van de ziekteverwekker overdragen.

De buitenste takken van de boom beginnen eerst af te sterven. Opvallend is vaak ook dat zo'n aangetaste boom toch massale hoeveelheden zaden begint te produceren. Zelfs als de boom er niet rechtstreeks van doodgaat, verzwakt hij dermate dat hij makkelijker een prooi wordt van andere zwammen, of gevoeliger voor droogte.

Onderzoekers vrezen dat meer dan tachtig procent van de Europese essen het slachtoffer zullen worden van de ziekte. Ze hopen meteen ook dat bij de overlevende exemplaren zullen zitten die genetisch bestand zijn tegen de ziekte, zodat volgende generaties essen een infectie wel zullen kunnen doorstaan.

In de Voerstreek is de es een belangrijke soort in de hellingbossen, vooral op plaatsen waar veel kalk in de bodem aanwezig is. Dat bodemtype, en dus ook dat bostype, is zeldzaam, zeker in Vlaanderen en Nederland. Nu zie je in die bossen al overal omgevallen essen. Dat betekent op korte tijd een sterke

toename van dood hout en op langere termijn misschien een afname van het aandeel aan essen in die bossen – want er zullen andere soorten als esdoorn voor in de plaats komen. Doordat een es in het voorjaar maar laat in blad komt en dus lang veel licht doorlaat, is de ondergrond van dergelijke bossen vaak begroeid met een zeer rijke kruidenflora van vaak elders zeldzame soorten. Veranderingen in het bomenbestand zullen dus ongetwijfeld ook veranderingen in de rest van de vegetatie met zich meebrengen.

Solitaire bomen in het landschap zijn eveneens vaak essen. Als die wegvallen heeft dat geen grote invloed op de omringende vegetatie, maar het betekent wel dat belangrijke landschaps-

elementen verdwijnen, zeker als het om oudere exemplaren gaat.

Na de olm en de populier maken we opnieuw een mas-sasterfte mee bij een veel voorkomende boomsoort. Het geeft aan dat het transport van goederen over de hele aardbol niet zonder risico's is. Ziekten en invasieve soorten kunnen zo terecht komen in een ecosysteem waar ze geen last hebben van de natuurlijke vijanden in hun oorsprongsgebied, of waar andere soorten niet gewapend zijn tegen die nieuwe bedreiging. De essentaksterfte is het zoveelste voorbeeld in een lange lijst van 'plagen' die we zelf hebben binnengehaald.

Rik Palmans

Nieuw in ons archief

Theo Pietersma uit Teuven schonk aan ons archief een blad met de laatste stempels van het douanekantoor de Plank, vóórdat de Europese binnengrenzen voor personen en goederen werden afgeschaft: 30 december 1992. Hij kreeg ze persoonlijk van dhr. A. Bastings, douanier op de Plank.

Mathieu van Elmbt uit Slenaken bracht ons de burgemeestersjerp van burgemeester Crutzen, de laatste burgemeester van Sint-Pieters-Voeren. Puntgaaf en met twee mooie flosjen.

Veel dank aan Theo en Mathieu. Heb jij ook zoiets waarvan je denkt ik hoef het niet meer, maar weggooien is ook jammer? Heem en Natuur Voeren neemt het graag op in het archief, zolang het natuurlijk iets met Voeren te maken heeft. Laat het even weten: joep@heemennatuurvoeren.be

Boek over de 'Suisse'

Heem en Natuur Voeren schafte ook het boek *De Pikman* (door Xavier Lenaerts) aan, met daarin een hoofdstuk over de Suisse in 's-Gravenvoeren en een speciaal hoofdstuk over de schutterij van Sint-Martens-Voeren, al vergist de auteur zich herhaaldelijk en noemt het de schutterij van 's-Gravenvoeren. Wel met mooie foto's. Wil je het boek eens inzien dan kun je het lenen.

Joep Buysen

Zomerexcursies

Onze zomerexcursies stonden dit jaar in het teken van de gehuchten van onze streek. Die vallen immers altijd tussen de plooiën als we het hebben over de dorpen van onze gemeente. We vonden dat het tijd werd om eens nader in te zoomen op enkele kleinere woonkernen: de Krindel (Krindaal in de 'officiële' schrijfwijze) in Sint-Martens-Voeren en Rulen (Rullen) in Sint-Pieters-Voeren.

In juli organiseerden we een boeiende excursie langs de Oude Plank en de Krindel. Eerst gingen we op zoek naar een verborgen pomphuisje, waar vroeger een pomp uit een diepe put water oppompte naar de Plank, waar de bewoners hun water konden tappen uit een reservoir dat we ook al gevonden hadden. We bekeken een oude foto van Roger Wiertz uit de jaren 1960 van de motorcrossweide tegenover zijn boerderij. Een foto die mooi aansluit bij het artikel in d'r Koeënwoof 43: *Motorcrossclub Riverains de la Voer* door Julien Geelen. Verderop bespraken we het Boerenhuis van de Plank dat in de jaren 1970 werd verplaatst naar Bokrijk. In de Krindel zelf bezochten we de aardige tuin van Jan Cools die in oktober trouwens het decor zal zijn van een kunstexpositie. Verderop kregen we uitleg over de vakwerkbouw bij Katja van Poecke. We sloten gezellig af met een wijnproeverij in de wijngaard van de Pietershof-wijnen. Al met al een geslaagde uitstap met ongeveer 25 deelnemers.

Op minstens evenveel belangstelling kon de excursie in augustus rekenen. Oorspronkelijk was het de bedoeling heel Rulen in de wandeling te betrekken. Maar tijdens de voorbereiding bleek dat we al makkelijk het programma konden vullen met een bezoek aan Stichting Elzéard.

Die is neergestreken in de voormalige hoeve Geelen. Hun kantoor is er gevestigd en op dit ogenblik wordt er hard gewerkt aan de renovatie van de rest van het gebouw.

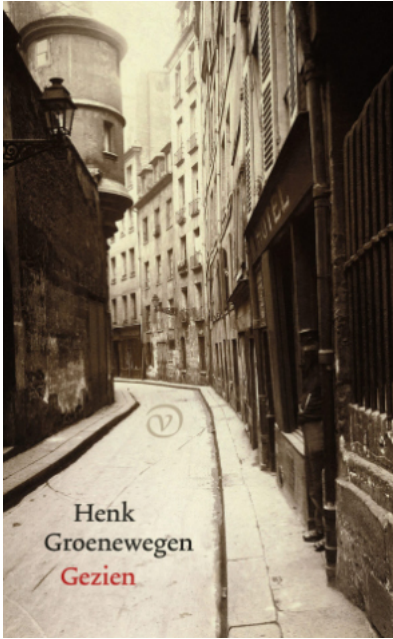
De weilanden rondom ondergaan een transformatie naar extensieve begrazing, waardoor de biodiversiteit toeneemt. Ook aanplantingen van hoogstamfruitbomen en hagen dragen daartoe bij, evenals de aanleg van poelen. Speciaal te vermelden is een oude ondergrondse waterciterne, die is omgevormd tot een overwinteringsplaats voor vleermuizen en amfibieën.

Het bezoek eindigde in de *pépinière* waar diverse inheemse bomen- en struiksoorten worden opgekweekt. Daarna gaf Johan Meylaerts, bestuurder van Elzéard, een overzicht van de werking van de stichting. Haar doel op de lange termijn: een natuurcorridor creëren die de Hoge Venen verbindt met de Kempen!

Joep Buysen, Rik Palmans

Gezien – een boek van Henk Groenewegen

Trots mogen wij melden dat ons lid Henk Groenewegen debuteert bij Uitgeverij Van Oorschot. Hij heeft na het volgen van een schrijversopleiding de aandacht getrokken van een grote uitgeverij. Feit dat je daar gepubliceerd wordt wil al wat zeggen over de kwaliteit. Tijdens de presentatie in het Pesthuis te Maastricht kon Henk zijn boek al toelichten en deeltjes eruit voorlezen. De redacteur van de uitgeverij verzorgde de introductie en interviewde Henk om de diepere inspiratie en betekenis-

volle verhaallijn toe te lichten. *Gezien* is de titel van het boek dat ondertussen al aan zijn tweede druk toe is en dat je kunt bestellen via: info@detribune.nl.

Als Marie-Antoinette, naar Frankrijk komt als vrouw van de Franse troonopvolger Lodewijk XVI, wordt ze naar de grensrivier van haar nieuwe land gebracht. Daar, op het midden van de brug in de Chambre de Changement, wordt ze uitgetkleed en in een nieuw kostuum geholpen. Het meisje dat haar daarbij assisteert ziet de aanstaande koningin dus naakt. Bijna vier jaar later, de dag nadat Marie-Antoinette samen met Lodewijk de troon bestijgt, spoort een gardeofficier haar op omdat haar ogen uitgestoken moeten worden, zogenaamd op bevel van Lodewijk: niemand mag zijn nieuwe gade naakt hebben gezien.

Gezien volgt dit meisje, Isabelle Blanchet, dat weliswaar niet kan zien, maar zich zeer bewust is van wat er om haar heen gebeurt. Al kan ze niet zien, vaak heeft zij haar omgeving en de mensen sneller en beter in de gaten dan anderen. Met een aantal boeiende figuren: een grote jongeman die een bijzondere relatie tot dieren heeft, Jean de la Terre die haar begeleidt, en Toi-La, kokkin en verpleegster. En dan de wrede gardeofficier, die Jean en Isabelle naar het leven staat.

Henk Groenewegen weet in uitgebalanceerde taal, in de schaduw van de grote geschiedenis, kleine levens van bijzondere mensen ongemeen aantrekkelijk voor het voetlicht te brengen. Na het lezen van deze fijnzinnige historische novelle zal het Parijs van de late achttiende eeuw voorgoed op je netvlies staan. Hiermee heeft Henk de smaak goed te pakken en is ondertussen bezig aan een waardige opvolger. We zijn zeer benieuwd.

Joep Buysen

Vervolg van pagina 710:

Oostenrijk

En er zijn ook nog drie oude grenspalen geplaatst, die bij het verbreden van de Berwijn werden gevonden. Dergelijke grenspalen staan ook al aan de brug en herinneren aan de Oostenrijkse tijd. Na de Spaanse Successieoorlog om de opvolging van de kinderloze koning Karel II werd in 1713 de Vrede van Utrecht gesloten. Zo werden de Spaanse Nederlanden – zowat huidig België – de Oostenrijkse Nederlanden. En op de grenspalen zie je dan ook aan de ene kant de tweekoppige adelaar van Oostenrijk en aan de andere kant de Nederlandse Leeuw met zeven pijlen in zijn klauw als symbool voor de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden. Overal waar ik zoek op internet naar dit wapensymbool vind ik alleen de leeuw met zwaard, nergens met zeven pijlen. Dan zijn onze grenspalen dus voorzien van een unieke voorstelling van deze geschiedenis.

Koekoek

Als er iets nieuws verschijnt dan valt het meestal meteen op, maar als iets weggaat mis je het niet zo snel. Ik kan me niet herinneren of ik vorig jaar en daarvoor de koekoek heb gemist. Ik herinner me wel dat als ik in de tuin bezig was ik wel eens de koekoek in de verte hoorde roepen. Maar dit jaar miste ik hem zeker. En nu vroegen twee personen van mijn eigen leeftijd ook of ik de koekoek nog had horen roepen. Als ik op waarnemingen.be kijk is er toch nog 1 koekoek gezien en gehoord in Altenbroek (meerdere meldingen, maar ik neem aan dat het steeds dezelfde is). En onze vogelkundige Chris Coeckelbergh, die altijd een vogelstukje in het Voerens Blaedsje schrijft, meldt: 'De koekoek is zeldzaam in Voeren. Ik heb zelf nog maar twee eigen waarnemingen de laatste vijf jaar. Ik vermoed dat ook vroeger de koekoek hier niet algemeen was. Is voor mij ook geen typische vogel van Voeren, tenzij voor de Maaskant richting Moelingen, maar dan zit je al snel buiten de gemeentegrenzen. De opwarming van het klimaat en de verdroging van beekvalleien zal zeker een (lokale) afname bevorderen.'

Joep Buysen

Uitnodigingen: praatcafé | presentatie van D'r Koeënwoof 2025

Het eerste **Praatcafé** van het nieuwe seizoen vindt plaats **maandag 1 december 2025**, om **20:00 uur**, in het charmante café-restaurant Taverne Haciënda, Roodbos 3, 3791 Remersdaal, Voeren, onder het genot van iets lekkers. Het is een informele bijeenkomst waarop iedereen te berde mag brengen wat hij interessant vindt – als het maar iets te maken heeft met de geschiedenis, de mensen of de natuur van de Voerstreek. En er worden doublures uit ons archief weggegeven aan geïnteresseerden. **Meld je even aan als je ook komt: secr@heemennatuurvoeren.be.**

Voor de presentatie van de nieuwe editie van ons jaarboek, **D'r Koeënwoof**, moet je op **zaterdag 13 december 2025** om **13:30 uur** in het Paviljoen van het Veltmanshuis, Kwinten 3, 3790 Sint-Martens-Voeren zijn. Guido Sweron zal er een terugblik werpen op de geschiedenis van Veltmanshuis, dat intussen al meer dan 50 jaar het Vlaams Cultureel Centrum is. **Ook hier geldt: meld je aan via secr@heemennatuurvoeren.be.**